

Nr 1092

Av herr Lothigius m. fl., *angående anslagen till forskning och försöksverksamhet inom jordbruket.*

(Lika lydande med motion nr 946 i Första kammaren)

Ett modernt jordbruk i Sverige, som strävar efter att få största möjliga utbyte av sina skördar ekonomiskt sett, måste utnyttja jorden intensivt och använda de hjälpmedel som i dag står till buds.

Forskningen har anvisat vägar på det genetiska området. Detta har givit mera avkastande arter, en utveckling som inte minst ur biologiska synpunkter måste hälsas med stor tillfredsställelse. Bearbetningen har kunnat göras rationellare genom den maskintekniska utvecklingen. Den ökade användningen av konstgödsel och tillsatsmedel av spårämnen m. m. tillsammans med kemisk besprutning av ogräs och mot sjukdomar, ohyra och svampangrepp har starkt drivit skördarna i höjden. Det är inte längre någon tvekan om att de utomordentligt stora konstgödselgivarna lättare ger upphov till känslighet för olika former av yttre och inre angrepp på våra kulturväxter. Följden blir helt logiskt att alltmera växtskyddsmedel måste användas i bekämpande syfte.

Det torde ännu vara för tidigt att med säkerhet kunna bevisa att alltför stora givor av vissa konstgödselsorter är ett direkt gift för växterna. Undersökningar i Schweiz, Tyskland och Amerika tycks emellertid tyda på detta. Hälften av svensk åkerjord lider av stark brist på spårämnen, och vissa tecken tyder på att intensivodlingen efter ovanstående mönster bidrager till detta. Den stora användningen av växtskyddsmedel ger däremot större utrymme för misstanken att stora risker finnes att människor och djur påverkas av dessa gifter.

När man talar om biologiskt inriktad odling inom det svenska jordbruket och inom trädgårdsskötseln möts man ofta av en attityd av skepsis och antydning om att detta är en återgång och ett fantasteri. Tydligt är emellertid att ju längre man fjärrar sig från en ekologiskt riktig utformning av odlingarna desto större och svårare odlingsproblem möter man, ju närmare man följer naturens ordning desto lättare är det att förebygga sjukdoms- och skadeangrepp.

I Schweiz, Sydtykland och även i Frankrike finns ca 700 gårdar som står under kontroll och där man inriktat sig på en biologiskt inriktad odling. Man använder nu andra gödselmedel än de mera konventionella, och man

tillgriper mot växtsjukdomar, som på dessa gårdar visat sig vara i mindre omfattning, biologiska och snabbt nedbrytbara växtskyddsmedel.

Bakgrunden till detta är att man misstänker att starka konstgödselgivor och stora doser giftiga bekämpningsmedel är direkt ohälsosamma för dem som konsumerar dessa produkter, djur och människor.

Främst är det alltså fråga om folkhälsan. Vi får inte längre i vårt land så nonchalant behandla dessa frågor som vi gör. Vi anses ju vara ett föregångsland vad avser forskning och framkallande av praktiska resultat på sortförädlingens och växtodlingens område. Produktionsresultat och ekonomisk lönsamhet får inte vara hela målsättningen. Våra livsmedels betydelse för hälsan är minst lika viktig.

Trädgårdsnäringen har i vårt land börjat uppmärksamma dessa förhållanden, och många trädgårdsägare experimenterar själva genom att använda mera biologiska odlingsformer, och detta med gott resultat. Några jordbruksgårdar gör detsamma. Dessa får emellertid ytterligt liten hjälp av den allmänna forskningen; där sådan sker, om det sker, är det bara med vänster hand.

1965 motionerades mycket försiktigt i dessa frågor; reservanterna i utskottet begärde att våra forskningsresurser skulle utökas och att en utbyggd forskning rörande giftfria odlingsmetoder lämpligen skulle realiseras genom en särskild forskargrupp. Utskottet ansåg, att någon ökad satsning på forskningens område ej behövde ske, utan detta skulle klaras inom ramen för de anslag Kungl. Maj:t föreslagit. Angående biologisk prövning av ogräsbekämpningsmedel var man helt negativ.

Några år har gått sedan dess, miljöförstörelsen har alltmer uppmärksamats. Till miljöförbättringen hör att vi bör ha visshet om att vi framställer sunda och riktiga livsmedel. Utan tvekan kommer morgondagens opinion att kräva en sådan visshet.

Vad som nu fordras är att vi ingående studerar en ekologiskt riktig utformning av odlingen som kan verka förebyggande på angrepp och förstörelse av våra livsmedel, dels en djupgående undersökning av jordbruksmetodernas inverkan på livsmedelsprodukternas näringsvärde, dels en genomgående analys av de biologiska medel som nu börjar framställas ute i världen och som eventuellt kan ersätta vissa gödselmedel.

Med stöd av vad som ovan anförts får vi föreslå,

att riksdagen i en skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att vid den fortsatta anslagstilldelningen för forskning och försöksverksamhet inom jordbrukets område de i motionen anförda synpunkterna beaktas.

Stockholm den 28 januari 1970

Carl-Wilh. Lothigius (m)

Bengt Börjesson (cp)

Olle Westberg (fp)

i Falköping

i Ljusdal